

види спорту відповідно спортивної спеціалізації. Протягом навчання у вузі студентів залучали до суддівства найчастіше у змаганнях з легкої атлетики і, можливо, тому вони зазначають, що організація і проведення змагань з легкої атлетики викликали би найменші труднощі при порівнянні з іншими видами спорту.

Вихідний рівень різнопланових форм професійного саморозвитку студентів ми створюємо залученням особистості до засвоєння цінностей фізичної культури і спорту. В процесі навчально-виховної позааудиторної роботи студенти отримують досвід проведення функціональних проб та індексів у дослідженні фізичного стану людини, добір комплексу вправ за завданням викладача та для особистого використання, складання конспекту уроку (складний) за методичними рекомендаціями і творчий з доборою нестандартних засобів та інноваційних технологій освітнього процесу, обов'язкове проведення студентом тренування (підготовка, добір матеріалу, проведення, аналіз і оцінювання). Виготовлення спортивного інвентарю, виконання розмітки на спортивному майданчику, використання рухливих ігор з подальшим їх урізноманітненням в різних умовах. Використання такого арсеналу в становленні готовності викладача забезпечує навчально-пізнавальну діяльність, механізм адаптації, рефлексії і практичне надбання досвіду в позааудиторній роботі студентів, як майбутніх вчителів фізичної культури.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналіз методів і форм позааудиторної роботи у виші, показав, що позааудиторна спортивна робота, яка для інших спеціальностей має соціальне спрямування, для майбутніх вчителів фізичної культури виступає безпосередньо як підготовка у професійному напрямку. Ефективними формами позааудиторної роботи у формуванні готовності до професійного саморозвитку визначено залучення студентів на волонтерських засадах до планування, організації і здійснення спортивно-масової роботи у вузі та контролю за станом здоров'я, тих, хто займається, формування вмінь у користуванні та підтриманні у відповідному стані спортивного інвентарю, обладнання, бази.

Література

1. Козліковська Н. Я. Позааудиторна робота як складова вищої освіти [Електронний ресурс] / Н. Я. Козліковська. – Режим доступу : http://www.vmurol.com.ua/upload/Naukovo_doslidna%20robita/Elektroni_vidannya/Act_problemi/2008/2/39.pdf
2. Харченко С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика : монографія / С. Я. Харченко. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 320 с.
3. Шаповалова І. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення у вищих навчальних закладах: дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» [Електронний ресурс] / І. В. Шаповалова. – Запоріжжя, 2016. – 246 с. – Режим доступу : http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/diss_Shaapoval.pdf
4. Bradley J. L. A dual step transfer model: Sport and non-sport extracurricular activities and the enhancement of academic achievement / J. L. Bradley, P. F. Conway // British Educational Research Journal. – 2016. – Т. 42. – №. 4. – С. 703-728.
5. Byelikova N. Organization of Volunteer Health-saving Activity of Future Specialists in Physical Education and Sport / N. Byelikova, S. Indyka // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2016. – №. 1 (33). – С. 29-33.
6. Chan Y. K. Investigating the relationship among extracurricular activities, learning approach and academic outcomes: A case study / Y. K. Chan // Active Learning in Higher Education. – 2016. – Т. 17. – №. 3. – С. 223- 233.
7. Extracurricular Activity for Students, its Benefits & Advantages www.gyanunlimited.com/.../extracurricular-activity.../5605/
8. Involvement in Extracurricular Activities: Identifying Differences in Perceptions of School Climate / A. Martinez, C. Coker, CD McMahon et al. // The Educational and Developmental Psychologist. – 2016. – Т. 33. – №. 01. – С. 70-84.
9. Volkovnytska T. Formation of professionally important personal qualities of the future social workers in extracurricular work / T. Volkovnytska // Уральский научный вестник. – 2016. – Т. 3. – С. 44-58.

УДК 796.06:796.077

Петренко І.В., Бондар А.С.
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО СПОРТИВНОЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті проаналізовано участь волонтерів в різних заходах та проєктах, розкриті основні шляхи залучення населення для участі в організації та проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів (спортивних змагань), виявлено найбільш ефективні засоби залучення населення до спортивної волонтерської діяльності.

Ключові слова: волонтер, спортивне волонтерство, інформування, залучення, захід.

Анотація. Петренко І.В., Бондар А.С. *Организация привлечения населения к спортивной волонтерской деятельности.* В статье проанализированы показатели участия волонтеров в различных мероприятиях и проєктах, раскрыты основные пути привлечения населения для участия в организации и проведении физкультурно-оздоровительных мероприятий (спортивных соревнований), выявлены наиболее эффективные способы привлечения населения к спортивной волонтерской деятельности. Исследованием установлено, что спортивное волонтерское движение активно начало развиваться в г. Харькове с 2012 г., основными участниками которого стали студенты Харьковской государственной академии физической культуры, с 2013 г. В Академии ведется целенаправленная подготовка спортивных волонтеров на кафедре менеджмента физической культуры, для этого разработана авторская программа их подготовки. Опрос жителей г. Харькова показал, что 47,7% опрошенных принимали участие в спортивных волонтерских проєктах, при этом, основным источником информирования 54,4% респондентов считают социальные

сети, в которых размещается информация о спортивных соревнованиях.

Ключевые слова: волонтер, спортивное волонтерство, информирование, привлечение, мероприятие.

Annotation. Petrenko I., Bondar A. The organization is attracting people to sports volunteering. The article analyzes the participation of volunteers in various events and projects, describes the main sources of attracting people to participate in the organization and holding of sports events (sports competitions), the most effective means of attracting to the sports volunteer activities.

The sports volunteer movement has been developing in Kharkiv since 2012. The main participants of which were students of Kharkov State Academy of Physical Culture. Since 2013, the Academy is focused training of sports volunteers at the Department of Management of Physical Culture, for this purpose, the author's program for their preparation. Through this training significantly improved the state of development of sport volunteerism, as evidenced by the following indicators: number of fitness activities and sports in which volunteers participated Sports Academy has grown in 4.1 times and is 61 year event; the overall rate of participation of volunteers from among students of the Academy of sports and recreational activities and competitive sports has increased almost 10 times and in 2013 is 4 250 times; the magnitude of fitness activities and sports in which participated volunteers from the Academy in 2013 and has grown to stage the World Cup, European Championship.

A survey of Kharkiv residents showed, the respondents who think for themselves need to be socially useful and to participate in various activities and projects as volunteers – 63.1% were involved in organizing and conducting social projects, 49.9% of realized themselves as volunteers in cultural projects, sports projects were involved in 47.7% of the respondents, environmental projects were the subject of attention of 28.8%. The main sources of information of respondents about their participation in sports volunteers were: social networks – 54.4%, the school is 46.6%, friends of 40.4%, the website of the Department of family, youth and sports is 19.3%, the site public associations (federations, sports) is 18.4%, online publication – 7% and 3.5% received information through the parents. The results of the responses of the respondents where they learned about the organization and conduct of sporting events and competitions, however, which methods of communication they consider most effective, suggests that the most effective means of attracting people to the sport volunteer activities can be considered: social networks, advertising in public areas and the information made available through educational institutions.

Key words: volunteer, sport volunteering, awareness, engagement, event.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень та публікацій. Світове співтовариство визнає волонтерський рух способом збереження та зміцнення загальнолюдських цінностей, реалізації прав і обов'язків громадян, особистісного зростання шляхом усвідомлення людського потенціалу [2]. Рівень уваги до волонтерства в країні засвідчує рівень розвитку в ній громадянського суспільства як сфери соціальних відносин [6]. При цьому форми його вираження можуть бути різними, але цінності, що його зумовлюють, є загальними й універсальними: це бажання зробити свій внесок у загальний добробут, із власної волі, в душі солідарності, без розрахунку на матеріальну винагороду.

Останнім часом в Україні разом з розвитком соціального волонтерства стрімко набуває популярності спортивне волонтерство [1]. У сучасній літературі є різні приклади внеску волонтерів у проведення масштабних міжнародних спортивних заходів. Так, науковці Матвеев С., Когут І., Гончаренко Є. зазначають, що спорт, будучи однією з популярних сфер діяльності, важко сьогодні уявити без активної участі волонтерів, а саме проведення великомасштабних спортивних заходів таких, як Олімпійські, Паралімпійські ігри та інші міжнародні змагання [3, 4].

Мета дослідження: визначити основні шляхи залучення населення для участі в організації та проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів (спортивних змагань).

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати участь волонтерів в різних заходах та проектах.
2. Охарактеризувати шляхи залучення населення до спортивної волонтерської діяльності.
3. Виявити найбільш ефективні засоби залучення населення до спортивної волонтерської діяльності

Матеріал і методи дослідження: у дослідженні приймали участь респонденти мережі Інтернет. Використовувався аналіз літературних джерел та документів, опитування (анкетування), методи математичної обробки даних.

Результати дослідження. У попередніх дослідженнях [1, 7, 8] визначено, що спортивний волонтерський рух активно почав розвиватися у м. Харкові з 2012 р., основними учасниками якого стали студенти Харківської державної академії фізичної культури (далі Академія). Дослідженням встановлено, що цілеспрямована підготовка спортивних волонтерів в Академії ведеться на кафедрі менеджменту фізичної культури з 2013 року, для цього розроблено організаційну модель підготовки спортивних волонтерів [5], функціонування якої, на наш погляд, сприятиме: 1) створенню бази для організації та подальшого розвитку спортивного волонтерського руху; 2) підвищенню ціннісного ставлення до здорового способу життя через волонтерську діяльність, культуру спілкування в соціумі; 3) розвитку соціальної активності молоді; 4) активному залученню населення до фізичної культури та спорту; 5) співпраці з міжнародними волонтерськими організаціями; 6) економії фінансових коштів при проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань. Слід зазначити, що завдяки цілеспрямованій підготовці спортивних волонтерів з числа студентів Академії значно покращився стан розвитку спортивного волонтерського руху в Харківській області, про що свідчать такі показники: кількість фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань, в яких приймали участь спортивні волонтери Академії після 2013 р. виросла в 4,1 рази і складає 61 захід на рік; загальний показник участі волонтерів з числа студентів Академії у фізкультурно-оздоровчих заходах та спортивних змаганнях виріс майже у 10 разів, так до 2013 р. він складав усього 450 разів за майже 8 років, з 2013 р. цей показник становить 4 250 разів; масштабність фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань, в яких приймали участь волонтери Академії з 2013 р. зросла до етапів та Кубків світу, Чемпіонатів Європи, хоча до цього обмежувалась допомогою в організації та проведенні

чемпіонатів України з різних видів спорту [5].

У ході дослідження, окрім студентів Академії було опитано пересічних громадян з числа жителів м. Харкова, які беруть участь у змаганнях у якості спортсменів або глядачів, щодо їх бажання та готовності брати участь в підготовці, організації та проведенні спортивно-масових заходів різного рівня в якості спортивних волонтерів [8].

Для того, щоб з'ясувати який спосіб залучення населення до спортивної волонтерської діяльності є найбільш ефективним, нами було проведено опитування серед респондентів в мережі Інтернет, за допомогою сайту <https://goo.gl/CMr79M>. В дослідженні взяли участь 250 громадян віком від 15 до 49 років, з яких 58,7% молоді від 18 до 21 років. 81% респондентів вже працювали добровільними помічниками при організації та проведенні змагань та заходів різної соціальної направленості. З числа опитаних 61,1% студенти, 22,9% працівники та службовці, 5,6% школярі та 10,4% не указали свій вид діяльності (рис. 1).

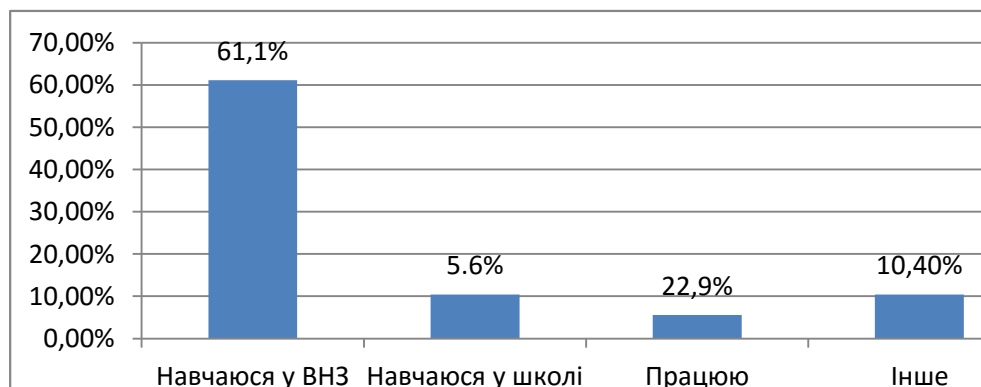

Рис. 1. Контингент респондентів, які приймали участь в опитуванні щодо способу залучення населення до волонтерської діяльності

Серед респондентів, які вважають для себе за потрібне бути соціально корисними та приймати участь в різноманітних заходах та проектах в якості добровільних помічників – 63,1% були причетними до організації та проведення соціальних проектів, 49,9% реалізували себе в якості волонтерів в культурних проектах, в спортивних проектах були задіяні 47,7% з числа опитаних, екологічні проекти були предметом уваги 28,8% (рис. 2).

Рис. 2. Проекти (заходи) в яких приймали участь респонденти

Як свідчать результати опитування в мережі Інтернет, основним джерелом інформації респондентів, а саме 54,4%, з якого вони дізнавались про волонтерський проект (захід) були соціальні мережі, 46,6% були проінформовані завдяки навчальному закладу, адже, як зазначалось вище 61,1% з них студенти (рис.3). При цьому 40,4% опитаних стверджують, що дізнавались про волонтерські проекти завдяки друзям, з Сайту Департаменту з питань сім'ї, молоді та спорту інформацію черпали 19,3% опитаних, сайт громадських організацій (федерацій за видами спорту) був предметом уваги 18,4%, інтернет-видання – 7% и лише 3,5% діставали інформацію через батьків.

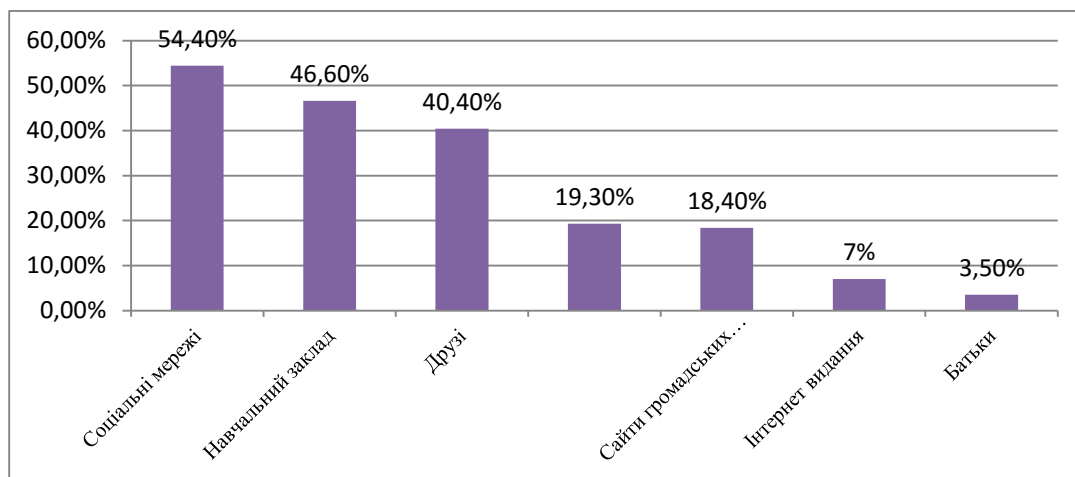

Рис. 3. Основні джерела інформації респондентів щодо волонтерських проєктів (заходів)

Для того, щоб з'ясувати, який з способів інформування волонтерів для залучення їх до участі у волонтерському проєкті (заході) вони самі вважають за найбільш ефективний, нами були проаналізовані їх відповіді на це запитання. Результати відповідей розподілились наступним чином. Найбільший відсоток респондентів, а саме, 77,3% підтвердили, що найефективніше інформувати населення щодо волонтерської діяльності через соціальні мережі, 38,7% вважають, що для розповсюдження інформації про участь волонтерів у спортивних заходах (змаганнях) потрібна вестись через рекламу в громадських містах (буклети, рекламні щити, оголошення в метро і т.д.). Інформування завдяки навчальному закладу вважають ефективним 37% опитаних, завдяки друзям – 33,6%, інтернет-видання виділили 21,8%, телебачення найбільш ефективним вважають 17,6%. Офіційні сайти Департаменту сім'ї, молоді та спорту та федерацій з видів спорту виділили відповідно 13,4% та 15,1% та лише 2,5% вважають, що це потрібно робити через батьків (рис. 4). При цьому 88,1% з числа прийнявши участь у опитування сподобалось бути спортивним волонтером та 87% хотіли б ще взяти участь.

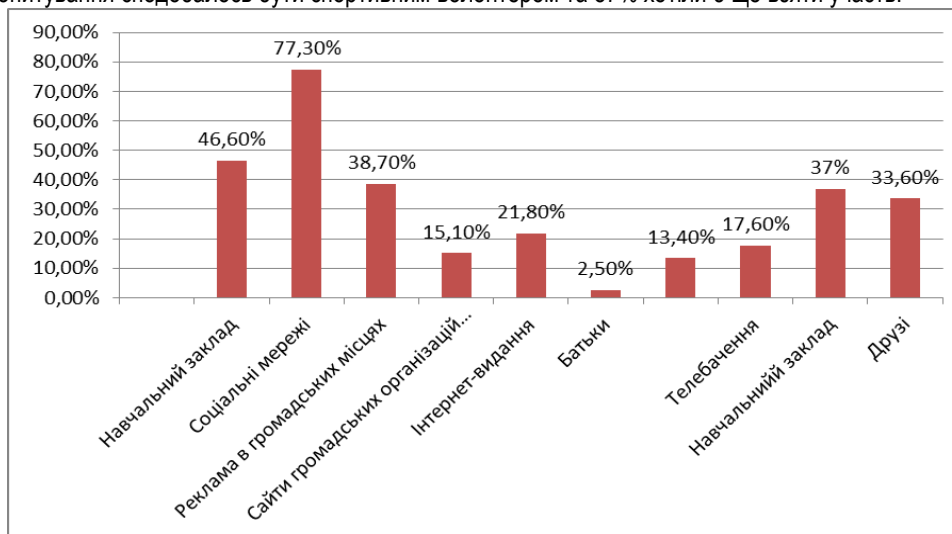

Рис. 4. Найбільш ефективні джерела інформації волонтерів щодо участі у фізкультурно-спортивних заходах (проєктах) на думку респондентів

Отже, своєчасне інформування населення щодо проведення фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань є одним з головних факторів залучення їх в якості добровільних помічників.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Наведені результати дослідження свідчать про те, що найбільшу участь, а саме 63,1%, волонтери, з числа пересічних громадян, приймали в організації та проведенні соціальних заходів та проєктів, 47,7% реалізували себе як волонтери в спортивних проєктах, в культурних проєктах були задіяні 49,9% з числа опитаних, екологічні проєкти були предметом уваги 28,8%.

2. Основними джерелами інформування респондентів щодо їх участі в якості спортивних волонтерів були: соціальні мережі – 54,4%, навчальний заклад – 46,6%, друзі – 40,4%, сайт Департаменту з питань сім'ї, молоді та спорту – 19,3%, сайт громадських організацій (федерацій за видами спорту) – 18,4%, інтернет-видання – 7%, получали інформацію через батьків 3,5% респондентів.

3. Дослідженням встановлено, що найбільш ефективними засобами залучення населення до спортивної волонтерської

діяльності можна вважати: соціальні мережі, рекламу в громадських місцях та інформацію, розповсюджену у навчальних закладах. **Перспективи подальших досліджень** полягають у вивченні показників стану поінформованості населення щодо спортивного волонтерства в Україні.

Література

1. Бондар А.С. Участь студентів у спортивному волонтерському русі / Бондар А.С., Петренко І.В. // Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт»: Матеріали III регіональної науково-практичної інтернет-конференції за участю міжнародних спеціалістів. – Харків : ХДАФК, 2015. – С. 186-193
2. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. – К.: НІСД, 2015. – 36 с.
3. Когут И. А. Волонтерское движение в спорте: проблемы и перспективы / И. А. Когут, Е. В. Гончаренко // Наука в олимпийском спорте.- К.: Олімпійська література, 2010. – №2. – С. 134–141.
4. Матвеев С. Соціальні аспекти волонтерського руху: минуле та сьогодення / С. Матвеев, І. Когут // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. - № 1(3). С. 161-165.
5. Petrenko, I.V. & Bondar, A.S. (2017), "The organizational model of sports volunteers", *Naukovyi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P. Drahomanova*, Vol. 3(84)17, pp.77-81.
6. Tokhtarova, I.M. (2014), "Volunteerism in Ukraine: the way to the development of civil society as the sphere of social relations", available at : http://el-zbirn-du.at.ua/2014_2/5.pdf
7. Bondar, A. & Petrenko, I. (2015), "The role sports volunteering in the life of university students", *Slobozhans'kii naukovy-sportyvnyi visnyk*, № 6(50), pp. 23-26
8. Petrenko, I. (2016), "Organization of Club sports volunteering", *Slobozhans'kii naukovy-sportyvnyi visnyk*, №6(56), pp. 84-88

УДК 355.233.22:355.12

Петрук А. П.

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів

ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КУРСАНТІВ ВВНЗ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. Метою дослідження є розробка новітньої програми формування методичної підготовленості курсантів вищих військових навчальних закладів в процесі фізичної підготовки. Встановлено, що в процесі розробки новітньої програми формування методичної підготовленості курсантів вищих військових навчальних закладів в процесі фізичної підготовки, було враховано специфіку особливого періоду, АТО на сході нашої держави і появи нових військово-прикладних видів спорту – тем програми (напр. кросфіт – функціональне багатоборство).

Ключові слова: фізичне виховання, фізична і методична підготовка та підготовленість, курсант, вищий військовий навчальний заклад, Збройні сили України.

Аннотация. Петрук Андрей Петрович. Программа формирования методической подготовленности курсантов вуза в процессе физической подготовки. Целью исследования является разработка новой программы формирования методической подготовленности курсантов высших военных учебных заведений в процессе физической подготовки. Установлено, что в процессе разработки новой программы формирования методической подготовленности курсантов высших военных учебных заведений в процессе физической подготовки, было учтено специфика особого периода, АТО на востоке нашего государства и появления новых военно-прикладных видов спорта - тем программы (напр. кросфит - функциональное многоборье).

Ключевые слова: физическое воспитание, физическая и методическая подготовка и подготовленность, курсант, высшее военное учебное заведение, Вооруженные силы Украины.

Annotation. Petruk Andriy. Program of formation of methodical preparation during physical training process for military high school cadets. The objective of the study is the development of latest program of formation of methodical training of cadets of higher military educational institutions during physical training. The level of combat readiness of troops directly depends on the training and in particular, physical training. Therefore, the higher military schools form the methodological knowledge and skills to conduct classes on various subjects of training, including physical fitness. Unfortunately, the annual reports of the State Examination Commission admits the relatively low level of methodological training of students of higher military schools and officers in the army. It is established that in the development of modern programs of formation of methodical preparation of cadets of higher military educational institutions during the process of physical training, the specifics of a particular period, the ATO in the East of our country and the emergence of new military applied sports - topics of the program (eg. Krosfit - functional all-around) were taken into account. Also were presented components of methodological skills, requirements and assessments of the head of physical training, methodological tasks for students of different years of study and different specialties that take into account the particular types of organization of physical training in military units, where graduates will arrive for further service as commanders - managers of PT. The manual is developed for the organization of individual physical (as methodological component) training for young officers. The final result of methodical preparation of students of higher military educational institution as a future officer - teacher and organizer of PT should show up in the knowledge of basics of physical training, physical education and healthy lifestyles; the ability to carry out various forms of physical training in the bases and elsewhere (including the specifics of different climatic and geographical conditions); passing courses and a getting a certificate of instructor in physical training. Prospects for the use of research results will be: implementation of the program into practice; study of the relationship between the level of technical, physical, theoretical training and the development of more specific guidance on organizing of various forms of physical training.

Keywords: physical education, physical and methodical preparation and readiness, cadet, high military educational institution, the Armed Forces of Ukraine.